

GAZDASÁGI LAPOK

25 szám

Megjelenik minden vasárnap

1907. Junius 23.

VIZMENTES
PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

VITORLAVÁSZON-
PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Gyár: LAJTA-SZENT-MIKLÓS (Sopronmegye).

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, IV. KER., DEÁK FERENC-UTCA 3. SZÁM.

GABONAZSÁKOK

VIZMENTES
SÁTRAK,
KÖPENYEK,
LÓTAKARÓK,
VEDEK, TÖMLÖK.

LEGLÖSBŐB
BEVÁSÁRLÁSI
FORRÁS!

MINTÁK ÉS ÁR-
JEGYZÉK INGYEN
ÉS BÉRMENTVE.

A szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

ajánl évek óta legjobban bevált és a külföldvel legalább is egyenlő minőségű

manila kévekötfonalat aratógépekhez

mint egyedül hazai gyártmányt kg.-ként cca. 360 méter hosszban, métermázsánként 125 korona árban bármely szükségleti állomásra bérmentve szállítva. Ajánl továbbá már évek óta legjobban bevált gözeke-sodronykötelet, gazdasági kötélárukat, valódi kenderzsákokat, fapeczkes kévekötfőt stb.

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokokra

100.000 koronától feljebb, a pénzünetet szakértője által a helyszínen megállapított **valóságos érték** $\frac{2}{3}$ -ig oszközöl a **legkedvezőbb** feltételek mellett az e téren a legjobb eredményeket elért alantí czég. Elsősorú ajánlatok ismert nagybirtokoktól. Minden kérdésöködsére megbízható felvilágosítás díjmentesen nyújtjuk. Előleges megbeszélés végett a czég egyik beltágja kívánatra **saját költségünkön** utazik a kölcsön felvételéhez birtokos urakhoz. Szükséges okmányok: teleknyvi kivonat, kataszteri birtokiv. Cím: **FRANKL ADOLF** banküzlet Budapest, Eötvös-utca 19. sz. (Eötvös-udvar) saját ház. Telefon 25-40.

Egyetemes kéve-gyorskötők

legelősbőb árban azonnal szállítatnak.

Nagy választék mindennemű gazdasági kötélárúkban.

HELLE O. műszaki kötélverőráru gyár **POZSONY.**

Szuperfoszfátot,

= Stassfurti kainitot, =

Stassfurti kálitrágyasót

40% káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb

műtrágyafélét

azonkivül **rézgáliczot** (98-99%) elismert kiténő minőségben legelősbőbban szállít a

„HUNGARIA” mőtrágya-, kőssav- és vegyipar-részvénytársaság Budapest, V., Főrdő-utca 8. szám.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

es illag védjeggyel

helyesen alkalmazva, min- den növénynek legjobb és legelősbőb foszforosavas mű- trágyája. — Kívánatra szak- munkákkal és áraján- lattal későzőgesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrassy-út 49.

Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviseelője.

Ővakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Szuperfoszfát- műtrágyákat

a legelősbőb napi árakon szállít a

„KLOTILD” Első Magyar

Vegyipar Részvénytársaság

BUDAPEST, V., Nádor-utca 4. szám.

Heucke A. Hausneindorfí gőzeke-gyár kitünő rendszerű **gőzeke-készleteit**

szállítja a magyarországi vezérképviselet:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t. Komáromban.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIMZS LÁBLÓ
1849-ben.

VEZÉRELVÉ: Hozzuk meg a gazdaságunkba helyes irányítást.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.	
Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szemléi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz eszünközöl.

HIRDETÉSEKET
a lap kiadóhivatala veszt fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutajoyos árban fogad-
latnak el.

Az e lapokban foglalt czikkékért minden után-
nyomást jog fenntartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

Szemle. — y.	Lap
Gazdasági levél. — Fehér Zoltán. —	471
Társaság. — VIII-ik nemzetközi gazdakongresszusról. — Iglal Svetožar. —	472
Utazás, egy amerikai tanulmányi körút. — Iglal Svetožar. Husák közlönetéről. — Csóser Lajos. —	474
A földművelés története. —	476
A tisztaszemle. — Batty. —	476
A közpirtókások helyzete a mai gazdasági (arrendzer) mellett. — Nemeskürthi S. Sándor. —	477
Könyvismertetés. As okoszt madárvidélem eszközei. — A falusi öc- hon védelme. —	478
Hírdetések és jelek. Kérdések: Védőoltás vagy tenyésztéshelyezés a ser- tezőzár ellen. K. P. — A nyulapórák magjának utó- törése a halmozósághoz. H. J. — Parafolium per- metálás. V. Z. — Rozsátörés pusztulása. Sz. P. Feljegyzések: A cukorvezek mint takarmány. S. H. — Mely busk bizonyították telítettség az idő. Lapjaink újd. — Nyulapórák nyulapórák után. Lapjaink újd. — Párhuzam az új és a régi szőlő- zárás. Batty. —	479

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — Az osztrák kormány ter-
mérségség-felelőtl a magyar kormány termés-
beállítására. — A kisgazdák boldogítására irányuló
mozgalom. — Nincs azonban szó a pálinka kórság
és a rossz gazdálkodásról.)

A homokokon töve szakadt a rozsoknak, és
nincs már zöld színe a rozstábláknak. Kez-
detét vette már a sárgára váló gabnatablak
tartóit képeinek beillesztése, az eddigelő
általános zöld tájképe. Tehát az aratás kü-
szöbén vagyunk. A buza is sárgul, — de ebben
nincs köszönet. Egy néhány nap alatt roha-
nos gyorssal lépett föl a rozsdá, és elég
volt aras három-négy nap, hogy a buza levelei
megsárguljanak. Mindenütt így van-e nem
tudjuk, de az ország több nagyobb tájáról
egyértelműen jelentik a buza rozsdá föllépé-
sét. Ugyis ritka állás buzáknak ezen kelle-
metlen vendége még nagyon sokat ronghat a
termés vegegyedmenyén. A földművelési mi-
nisztérium 18-iki becslése szerint 31.700.000
mm.-ra takálhatók a buzatermés. A kik az
ország gabnatermés állását megfigyelik, ezt a
becslést valószínűnek tartják. Sokat beszéltek
az utóbbi időkben a buzák állásának
megjavulásáról, s még az Ország tudósításai is
rozsfüzetékről voltak összekötve. De legyér-
mesében itéltek az osztrák lapok, a melyek
szerint a buzatermés kilátás a földművelési
minisztérium nagyon jólétlen itélte volna meg.

Ausztriának mint Magyarország gabnater-
mése főfogasztójának éppen nem kellemes ha
7 fnt helyett 10 fntot, vagy még többet kell a
a buzáért, rozsert fizetnie, mert ez mintegy
100 millió korona többletet jelent Magyar-
ország javára; érthető tehát, ha minél sava-
nyabb képpel fogadták a terméskilátásokról
szóló jelentéseket, és azokat minden áron
ellensúlyozni törekedtek. Ebben az osztrák
kormány sem maradt hátra és a legújabb
osztrák hivatalos terméskilátás a gabumás
jó állásáról tud regélni az osztrák buzákat és
rozsoknak. Ez a válasz a magyar jelentésre,
és a börze Budapesten, inkább hajolt az
osztrák kormány jelentése felé, mert az árak
a jelentés közlése óta csinosan estek. De
mind hiába! Hogy kevés legyen a termésünk
és az is potyára essék az osztrák vevő mar-
kába, arról szó sem lehet. Közélednek a ki-
abrandulás napjai. A mily gyönyörűen festel-
tek a buzák míg zöldek voltak, ép oly gyat-
rán néznek ki azóta, mióta a levelet a rozsdá
megsárgította. A július 4-iki új jelentés —
tartunk tőle — még kevesebb mennyiséget
fog konstátálhatni, mint a június 18-iki.

A kisgazdák helyzetének javítására nagyon
erős mozgalom indult meg a képviselőház tag-
jai között. Mit mindent nem készünek alkotni
a kisgazdák érdekében! Hogy kortes politikát
is lehet a kezdeményezők szemére lobbantani,
az reánk nézve mintegy. Hogy a kisbirtokos-
nak sok baja van azt érezzük és tudjuk, s
hogy segíteni kell rajtuk azt óhajtuk szívünk-
ből. De meg kell jegyezni mégis, hogy ma az
igazi kisgazdák relative kedvező helyzetbe
jutottak. Ma, midőn a nagyobb gazdáknak
munkás hiány és folyton emelkedő napzám-
berek, s a többi közt egy nagyon terhes esélő
törvény sulya nehezedik és fog még inkább
nehezíteni. — a kisgazda mindezeket nem érzi.
Ő az ő kezdeményezéssel magának dolgozik
és ha van elég családtagja is, még jól értékesít-
heti egyebet is munkacéjait. A mostani idők
nagy viharai tehát őt nem bántják, s hasait
nem rabja a pálinka szendvélynek és földjei
nem rozszak, vagy éhlet, mint az Ur Isten
Franciaországban. A kik faluk élnek és lát-
ják az iparkodó kisgazdák folytonos vagyon
gyarapodását, sokszor beszélnek némi irigye-
dással a kisgazdák kiváltságos helyzetéről.

A képviselőt ezen új mozgalma tehát éppen
nem kedvelte, azt a hatást a faluk intelligen-
ciájánál, mintha egy sürgős közgazdasági
szükség érzete vezetne mozgalmukat. A fel-
fogása gazdáinknak ez: Órómmal üdvözölünk

minden intézkedést, a mely a kisgazdák érde-
mének orvoslását célozza, — de figyelmeztet-
jük a képviselőházat arra, hogy a kisgazda
legnagyobb baja szakértelmének rémséges
hiánya. Tekintetek főleg honatyák most a
kalászkodó ringó mezőkre és győződjétek
meg arról, hogy milyen hitványak a kisgazdák
vetései az intensív gazdaságok dus vetései
mellett. 50%-nál is kevesebb terem a kisga-
záknak, mint a belterjesen dolgozó nagyobb
gazdáknak és ha az idej termés a gyengék
közé tartozik, az főleg a kisgazdák gyatra
vetésének rovására esik. Ezt persze a kép-
viselő urak nem látják és így eszükbe sem jut
észrevenni azt, hogy a kisgazdák gazdálko-
dási tudása milyen kezdetleges. A kisgazdák
1/10 része nyuza a földjét irgalmatlanul és ha
a legjobb föld kerül a kezébe, egy kisgazda
nemzedék devastálja. Persze a kizsárolt föld
nem terem elcogt. A kisgazda jajat és egy
mint az orosz paraszt, több földet kér. Tranche-
rosztuk ez a nagy birtokokat és adjuk oda a
kisgazdáknak — ez most a jelszó, — a helyett,
hogy tennének valamit már oly czéloból, hogy
az a kisgazda ne nyuza, hanem gazdasági
tudással duplázza meg földjeinek hozadékát.
Igen, de ez nem könnyű feladat. Ezt meg-
csinálni nehéz, de sokkal könnyebb légváratok
rajzolni a kisgazdák szeméi elé, fölkelteni
bennük az elégedetlenségét és a teljesíthetlen
vágyakat. A képviselő urak tervezetében
nyomat sem látjuk a törekvést az iszákosság
korlátozására és a korcsma látogatás meg-
nehezítésére. Pedig a gazdálkodási tudatlan-
ság és a korcsma, ez a két fő átka a kisga-
záknak. De hát beszéljünk sok kisgazdáknak
arról, hogy a törvényhozás drágítsa meg a
pálinkát, hát akkor nem szaval ám ugy, a
hogyan kellene. Ez a punctum saliens!

Gazdasági levél.

Lengyel, 1907. június 11-én.

A rozs virágzása elmúlt, itt-ott mutatkoz-
nak az ablakok, csorba foltok, de által veve
mégis megfelelően rendezen megtermékenyít-
ték a kalászkok, de azért, tekintettel a gabona-
nemek ritkajóltára, elég magasan becsülve
sem lehet kal. holdanként 7—7.5 q-nál többre
számítani vidékünkön, mi bizony igen gyöng-
ye középtermésnek felel meg. A buza virágzását
minálunk e hó 9-én vettem először észre, ha
onok is kedvez az idő, mint a rozsoknak s nem
lesznek túlterős szedek, viharok, zivatatok,
hanem lanyha szellők s tűrhető melegek, nem

Hazánkban legrégebben elterjedt

'ARRIANCE' ARATÓ és KASZÁLÓGÉPEK

állami első nagydíjat nyertek az O. M. G. E. által rendezett nyiregyházi versenyen.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Árkótmány-utca 31. szám

szívesen szolgál árajánlatlalt és ad referenciá at.

Ugyanott eredeti elárangú minőségű irándi manilaszineg, melynek súlyegységére a maximális fonalhossz
esik és e mellett legzáródabb, egyenlő fonásu, tehát a kötézés mindenkor akadálymentű, beszerzhető.

tropikus hőségek, akkor abból a kenyérférférből átlag talán még 8 q-nál is többet remélhetünk kat. holdankint, feltéve persze, hogy nem deprimalja a hozamot valami non putarem, p. o. jégverés, sebes zápor eső, mely meg megtermékenyülés előtt annyira megdöntene, avagy lefejtetné, hogy a mag képtelen volna kifejlődni s lenne ugyan számla quantum satis, de szem csak édes kevés s az is ocsusorít. Ma búzáink erős szára nem dől meg meg. Keményen állanak mint a bakák. Ha »Habtacht« van kommandírozva, de mit hoz a jövő, ez a jó Isten kezében van.

Az árpkák bizony silányak, javultak ugyan egy kiesít a csok családok folytán, de ez nem elég az üdvösségre; már szárbán vannak, sőt az ősi már fejtét is kibányáta, ellenben a tavasziból csakis a legkorábbi vetés dugta ki néhol itt-ott a fejtét, de egész kalászt még alig találai 1—2-nél többet az egész határbán; bizony megkésített e culturnövény, ezért szemtermése de nem is nézünk valami nagy bizalommal átlag. Itt-ott, hol a víz a záporok után nem tudott hamarosan leszivárogni, ki is ölte az árpát — néhol a zabot s zabosbúrkönyt is — de hát e kis föltek nem okoznak nagyobb bajt, minthogy a területet redukálják, hanem a sárguló sással feltűnő száruk jövő fejlődését sok helyen kisebbségben mértékben meg fogja akasztani a fellepett penész, mely a levelek alsó felén fehér bevonatként látható, e levelek sárga foltokat kapnak, majd teljesen elszáradnak és végül mint elhalt organismusok lehullanak majd. Így lesz kevesebb s csekélyebb értékű is az idei árpaszalma s ez okból kisebb hozamu is az árpaszem termése. Leginkább a laposabb részeken, hajlatokban. hol 1—2 napig stagnált az esőtől és erdők közelében, hol az árnyék miatt nem száradhatott ki kellőleg s nem melegedett fel eléggé; szóval napfény és levegő hiány meg teremtője a penészgombának.

Itt szükségesnek vélem megemlíteni, hogy különösen a nagy fák és fatömegek, tehát erdők közelében nemcsak a penész az egyedüli parasita, mely vetéseinket megdézsmálja,

hanem a gyökérgenés, a rozsdá, a liszt-harmat és valamennyi növényi s állati ellen-sége culturnövényeinknek, mint a csere-bogár, pondró (pajor), a gabona futrinka, drótféreg, cecidomia, futlég, csikoslábú buzalég, vetési bagolyféle hernyója stb., leginkább az erdők közé ekelt táblákon találhatók. Tehát eltekintve attól, hogy már magával a nap és levegő megvonásával — az árnyékkal — 5—20 méter, sőt még szélesebb sávon felére, harmadára redukálja a természetrendényt s a messze terjedő fagyokere a tápanyagokat a mezőgazdasági növényzettől megvonják, még ezen nagyszámu ellenségnek is tanácsot adnak s így az agricultura meg-mentés lesznek többé-kevésbé. De tessék csak megpróbálni, tisztelt kártársaim, s az erdész-terheire irni azon holdak termésének felét, melyek elmaradtak az erdősége behatása folytán, valjon elfogadják-e ezt az uraság, acceptálja-e a számvelvőség? Alig hiszem s itt van mögöt egy olyan dolog, mely a szegény, agyonnyargalt mező-gazdaságot alaposan sújtja, minden viszont-szolgálat nélkül. Tessék kimondani, hogy az erdőségek legkülönb — gazdasági föld felé néző — sorából erdőre fa vágás alkalmával felérésben a mezőgazdaság jövedelmét képezi, hisz így is fele egyelőre a mezőgazdasági talajban fészkel. Így legalább a veszett fej-szének nyele lenne meg. A vadkárokról, melyek az erdős vidékeken oly gyakoriak, nem is szólok, mert ha igazságos volna az uraság, minden vadkárt felbecsülné s a gazdaság javára írta, most pedig egyszerűen negligálják ezen tetemes veszteségeket előződo dolgokat; sőt mi több, a gazdaság sok helyen így nálunk is kénytelen a kapásnövények (kukorica, krumpli és répa) tábláihoz egy-egy csószát alkalmazni július—augusztus—szeptember hónapokban, kik éjjel tüzet rakva, sipolva, kürtölve, lármával tavoltartják az erdő sűrűjében rejtőző szarvas és őz-esordákat, de azért mégis megtörténik, hogy ilyen falka a csószát is fumigálja, kitér s le-típor, lerag egy-két holdat s a kárt nem téríti meg az erdész, mert hisz nem tenyészti a vadat és a törvény csak ily cselekre accep-

tálja a kártérítést. Ezen dolgokon segíteni kellene, itt az uradalomnak egyöntetűen kellene eljárni s kivált a csószákat mindig az erdész terhére írni, a károkat szinte ily módon megtéríteni.

Végül azt ajánlom, hogy a hol csak lehetséges, méltóztatassék gazdasági társainak odahatni, miszerint az erdők egy összpont-sítottassanak, hogy azok minél kevesebb kárt tessenek, azaz minél rövidebbek legyenek az érintkezési vonalak erdő s szántó, rét, legelő vagy szőlő között. Hogy a szőlőben a kedves, jó rigók, sercegyek s más madarak mily kárt tehetnek, arról itt nem beszélék, de az erdőkben sok uradalom kebelén dédel-getett fáczánok mennyi kárt idéznek elő, arról az itteni szőlőkezelésig is mesélhetne szép históriákat.

Nem mondom én, hogy vágjuk ki deré-reborra az erdőket, nem akarok ellenük írto háborút, csak mellányos elismerést az okoz-tott károknak, csak a redukálását óhajtá-nám a sok számfelütti, gazdasági szempontból nemcsak haszontalan, de káros remiseknek s az szeretném, ha minél kisebb lenne az a vonal, hol a mezőgazdasággal kultivált terület az erdőséggel érintkezik.

(Zárjel között megemlítem, hogy pár év előtt Pozsonyban néhány hold erdőt béreltem szántóföldekkel együtt, egyik ta-vaszszal olyamyrá elszaporodtak a zöld-hernyők a fákön, hogy azokat csupasza kopasztották s utóbb még 2 hold rozsmat is teljesen tönkretették, csak nehéz hengere-zással tudtam tönkretenni e milliárdnyi fer-get, áldott emlékü uraságom látván a bajt, következő évben engedélyezte az erdő ki-vágását és azóta megszünt a veszedelem.)

Örvendeteset is köszönetek: e hó 2-án Högözesen tartott közgyűlést tetszhalottasá-gából — mely immár közel 4 évig tartott — feltámadt a tolnamegyei gazdaszettek köre: mi leginkább Kollmann Gyula enlök ur lel-kes felhívásának köszönhetünk; a különös véletlen így hozta magával, hogy éppen ezen napon hozza a hivatalos lap, miszerint Koll-mann Gy. jószágfelügyelő urat a mezőgazda-ság terén szerzett érdemeinek elismerésül

TÁRCZA.

A VIII-ik nemzetközi gazdakongressz-szusról.

Irta: Igali Szvetozár.

Az a gazdaember, ki ilyenkor ráér tárczákat írógatni, arról tesz tanúságot, hogy ereiben a passzionatus, meg a professionatus szerb-ber veregdedezik. A kukoricázati töltögetni kel-lene magassága után itelve, ám itt-ott még kapálva sino! A rét szinompompás virágai már a hervadozás stádiuma felé közelednek. Két-ségtelen tehát, hogy a kaszálás elodáztatlan égetben szükséges munka; igen ám, de hiány-zik a munkások! A falu napszám után élő színe-java Cleveland vidékén postakocsisok-kodik, meg a porosz hányákban kokszátalja 3 márka napszámber mellett életét.

A szülő kitűnő időjárás mellett virágzott el. Hátha jégverés nem éri, akkora borterme-sünk lenne, minőt a Megvaltó nem produkált a kánaani menyegző. De hát sietni kell a zöld-öltással; mert egy-kettőre milik a nyár s majd a vessző nem ér rá beérni. Aztán esonkánzi kellene a két méternyire hajított vesszőket, nehogy a fürtököt a táplálékot elszedjék. Vegre ki győzné a rem mohóságok elődo vadhajtasókat leszedni a fürtömpompákban disz-olott lókékről? Aztán hol van az a gazda, ki annyira fábul legyen, hogy a ter-mészet szépsége mellett elhaladva, néhány

perczet arra ne szánjon, hogy a most virágzó, kaméla formájú, pártatlan szépségü hóhéher Frau Carl Druschki rósát, avagy a Van Houttei spiredt messze bámulja? A bungalow ablaka alatt a *Jasminum officinalis* szerény, fehér virágai most bujkálnak ki az *ampe-lopsis vitellii* indái alól. A virág nem szembé-öltő, de illata kedves, részegítő, — bódító. Gyönyörködésben elmerül a gazdaember s azért ismétlem, legény legyen a talpán, ki ilyenkor penna gymnasztikát képes végezni. A fontöbbi mondoka a tárgyaitól való hatal-mas diversiót képez; hát hogy kieszsóztott tollam alól, azért tiszteletteljesen bocsánatot kérek. Visszatérek most a kongresszus témá-jára s ott veszem felja fonalat, a hol a multkor elhagytam, ámbár a történeti igazság ké-véért, akarva, nem akarva, még egyszer vissza kell térnem a szöszéti szakosztály ülésére.

Megtörtént ugyanis, hogy felkelt egy fran-czia ur s azt mondta: csodálkozásának ad kifejezést, hogy e szakszótályban oly felette nagyszámu polyglott uri embert lát, ki mert itt van, mindenesetre szívén viseli a szöl-vésznek sorsát — talán Noe apáknál is szívó-sabban.

Hát ő proponál valamit:

Az idei nyár folyamán Angersben nemzet-közi szöszéti kongresszust fognak a francziák tartani a világ összes szöszétladának s eno-logusainak meginvitalásával. A ki csak teheti, jöjjön el oda. Ő biztosítja az érkezőket, hogy a francziák a szokottnál ószintébb vendég-

szerelettel fogják tárt karokkal fogadni az érkezőket. Az összes vasutvonalak a leg-meszbimben kedvezményvel fogják a kongressztagokat utaztatni. Látni s tanulni való pedig lesz annyi, minőt Franciaország szöszéte még soha sem firt elő az idegenek előtt.

Megkérdeztem az én Bourgerly barátomat, mit tart a kilátásban levő kongresszusról? Erdemes lenne-e arra kizarandokolni, mi bizony arról idehaza édes keveset hallottunk: »Nagyon érdemes lesz arra kifaradni, ked-ves barátom. Ha csak teheti, okvetlenül jöjjön ki. A 3 esztendő előtti *cerignolai* szöl-ökben sokat is tanulhattunk, unneppelen is fogadtak bennünket, jól is mulattunk. Ah! vous-vous souvenez la musique municipal, et le cortège des femmes de midi! ... De ez Angersben az idén mind le lesz pipálva. A kongresszus kapcsolatos lesz a *Regionális mezőgazdasági kiállítással*, aztán a *Cote'dor, Medoc, Languedoc* összes szölőhegyeit meg fogjuk szemlélni. A félárus vasuti jegyek jú-nius 27-től július 18-ikáig érvényesek. Siessen, jegyeztesse elő magát s notesembe írta hová kell fordulnom: *Société des agriculteurs de France 8, Rue d'Athènes. Paris*. A kongresszus ülési jul. 6-tól 9-ig, az excurziók pedig jul. 10-től 17-ig tartanak. En néhány barátommal a június 26-tól július 6-ikáig tartandó lincolni mezőgazdasági kiállításra randuló előzőleg. Ha van kedve, hozzánk csatlakozni, szívesen találkozunk önnel Párisban s együtt randul-

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi Igazgatór
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki Ő felsége, a király. Midőn ezen helyen is őszinte szívvel gratulálunk a sikereken gazdag is több, mint 40 évi hú szolgálattal teljesített kartársunknak, kívánjuk, hogy bokros érdemeinek ezen elismerő jelvényét még sok számos éven át erőben s egészségben viselje s továbbra is maradjon megének gazdasági vezetője, a szerény kőnek elnöke, vezető szelleme. Virágözék e kör, mint a szomszéd fejérmegyei s hozzá, alkossan azon a tere, melyet maga elé feladatult tűzött ki s legyen így buzdító példája hazánk többi megyéjének, hogy ott is létesüljenek gazdasági körök, hol eddig nem voltak ilyenek.

Fehér Zoltán.

Utazás „egy amerikai tanulmányút körül.”

Mesélve kezdem — reprimandával végzem. Volt, hol nem volt, egyszer egy hetedhét országára terjedő nagy latifundium, melynek sok-sok gazdája lévén, a hogy az egy rendes fidei commissumhoz illik is, s így misem természetesebb, mint hogy annak kezeléséért intéző sáfárra bízta. Az öregnek elhallozása folytán újat választottak, ki aztán agilis s tulterparamentumos urnak bizonyult, mert az előt után bizony elég sok sópórná, alkotni, építeni valóra talált. A nagy munka beruházzal kezdődött. Közmeleg, az uradalom dobosa révén kidoblatott, hogy az uradalom nagyművi építkezésbe bocsátkozik s felhívának a munka végzésére kiegészített építézők, »sürgösen« jelentkezzenek, hogy a művet még a nyár folyamán befejezhessék. Eddig, meg eddig lehet pályázni. Pénz van polyva módjára — dosztig s miután a munka feltételei is elősoroltattak, a dobolást hetenkénti egyszerűszerkesztés megismételték. Hogy aztán mentől nagyobb híre terjedjen a vállalkozásnak s mentől több vállalkozó összecsoportosítsék, telegaggatták az uradalmi hirdetési táblákat is az announce-ál. Tessék-lassék micsoda vállalkozó derék legény az új intéző sáfár!!! A pályázati idő letelte után azt jelentette a dobos meg a hirdető tábla, hogy a seniorátus leg-

közlebb össze fog ülni, döntés esik a felett, kiknek adják ki a vállalat megépítését. Sőt önköltséges építész-gyakornokokat is fogadnak fel, ha a kitűzött terminusa jelentkezik. Erre aztán rövid időre egy más hirdetés jött, melyben tudtára adott a seniorátus határozata mindenkinek, kiket illetet, hogy bár daczára annak, hogy a nyárból alig kaptunk kóstolót; az *vidégy előrehaladottsága* miatt, másrészt mert az *uradalom kasszája üres* — a tervezett építkezésbe belekapni nem lehet.

Majd máskor — ha fagy!

S most tessék lepingálni a sok — »számos« — építész, pallér, kőműves — akadt köztük néhány *jerry-builder* is — ábrázatt; kik el nem tudják képzeli, hogy a máskor, üzleti dolgokban solidnak ismert uradalmi intézőség, hogy képes ily nagyfokú határozatlanságot — vaellátást nyilvanítani s conclusió gyánant azt vonják le, hogy az adminisztráció gyenge kezekre van bízva. Az építkezés pénzbe kerülő dolog, s ha valakinek nincs pénze, az ne várjon könyörödományokra, hogy építkezhessek, hanem ne akarjon építkezni s akkor nem jut oly szánalmas helyzetbe, hogy a munka megkezdése előtt ily zsebeit forgatja ki az összecsoportított vállalkozók előtt! S az összegyűlékezett pályázók közül a komoly, megbízható oly építézők, kik garantíát nyujthattak volna, hogy a tervbe vett szép művet becsülettel be is fejezheték volna, rászólnak az intéző sáfárra:

»Hirdessen majd máskor is, — majd fűtülünk az ur pályázatára reagálni! Ám a jerry-builderek meglapulnak, reménykednek — kéz alatt — suttymban, hátha még is ők kapják meg az építkezés, — majd ha fagy — hajnalba, hajnal előtt, mikor a rózsafa nyílik a házuk előtt.....»

Az országos magyar gazdasági egyesület jelenlegi igazgatója, Rubinek Gyula ur tette meg azt, hogy az egyesület tulajdonát képező lapban, — a »Közleletben« amerikai tanulmányút címmel az »OMGE« közleményét jelentetett meg.

A közlemény május és június hónapokban kísértett.

szolgálja a gazdák jól felfogott érdekében.

Azt olvastam ugyanis a »G. L.« mult heti számának hírei között, hogy egy miniszteri titkár a lincolni kiállításra fog küldetni tanulmányozás czéljából. Hát ha már megcsik a külföldi ut költsége, az illető egy csapásra két legyet üthet s ahelyett, hogy a Lincolnban látottak után Angliából hazafelé venné útját, siessen egyenesen az angersi kongresszusra, oda érhet jókor. S ha bírja a francia nyelvet s a tollforgatáshoz is ért, oly művet írhat meg, mely nemcsak szalonasztalunk díszé lehet, hanem a modern mezőgazdasági szaktudomány kimeríthetlen kincses bányája gyánant is szolgálhat.

*

Vagy 200-an a klostereuburgi vasútállomás perronján vagynak s a szőlőszeti meg pomológiai iskola directorának üdvözlő beszédét hallgatjuk, ki kővér, apró, 60-es ember. Nyári ruhája daczára lékozóan izzad s a beszéd hevében idegesen gesztikulál szalmakalapjával. Az üdvözlő beszéd végzetével gyalogosan indultunk el az alig egy puskalövényre levő, az intézet kísérleti telepe gyánant szolgáló vagy 30 holdas szőlő megteltetésére. A szőlő arról nevezetes, hogy Ausztriában itt constatálták legelőször a 70-es években a fillo-

En is olvastam. Ám elolvastam a »Daily Express«-nek május hóban megjelent közleményét is, melyben hosszasan számol be az Egyesült Államok mezőgazdasági viszonyairól s elmondja, hogy *Sully Comity*-ban, (*Dakota*) egy több ezer holdas farmon csak annyi ló van, a mennyin a dáma meg a gyerek-nép nyargal, meg a mit a gazda *buggyje* elé szokott fogni. A gazdaság összes többi munkáit molotörővel végzik, tehát avval szántanak, boronálnak, vetnek, aratnak, részselnek, sőt a gabonát is avval szállítják a piacra. S össze szorult a szivem, elgondolva, parallell huzván az ottani s hazai viszonyaink között, hol a drága, roppant hiányos s a szociális nézetektől inficiált munkánép, továbbá a mesterségesen lenyomott gabona s borárak mellett a házilag kezelt *közép birtokok* okvetlenül pusztulnia kell!

Magamon s ezermi egy birtokos társam baján segítődnél, jelentkeztem az amerikai ut megtevére, mert éreztem magamban képességet, meg a fáradsalmak leküzdésére szükséges erőt, hogy a feladatnak, mint maga gazda s hazafi, becsületesen meg is felelhettek. Örültem az akcióknak *s ezen öröömöm még akkor is tartott volna, ha a választás nem reám, — hanem nálamnál talpraesebb gazdátársamra esik is.* A fődolog az volt előttem, hogy valóságos lássam a módnak, melylyel a yankee-gazdák fogásait idehaza átplantálva tudjam.

Am mi történik?

A »K.« juni 12-iki számában arról értesítenek a jelentézők, hogy *»az idény előrehaladtátta«*, meg a *»begyült összeg elégtelensége miatta«* a kiküldetés a jövő tavaszra halasztott. Hát ez az egyesület tulajdonát képező lap után történt visszasizás, kapkodást jelent az egyesület vezetésének menetében. Ám az igazgatói alárással megjelent értesítenek nem felel meg az igazságnak sem, mert a június 10-én a Közletben megtartott igazgatóválasztmányi ülésen Rubinek ur más kijelentéssel okadatolta meg a tavaszrahalasztást. Egy pesti barátom ugyanis azt írja nekem június 11-iki kelettel, hogy: *»az amerikai kiküldetés ügye a tegnapi választmányi ülésen*

xera jelenlétét, s innen szállingózott el az isten csapása s pozsonyi szőlőke, hogy onnan a hazában szét szóródva, pusztulást, szégyenséget s a pancsolót bor divatját vessen el a Kárpátoktól az Adriáig. Az éjszakkoletli fekvéssel bíró szőlőt az elmult kegyetlen tel irtózatosan viselte meg, mert míg nálunk Baranyában már félméteres hájtásai voltak a szőlőnek; itt alig vette kezdetét a vegetáció. A tőkek 30 százaléka vagy teljesen kipusztult, vagy a melyiket bicskáló meghasítottuk, rítótt életem mutatott ugyan — az agóniának kétségbevonhatlan tünetei között. Talaja kavicsos, görhes lösz, melyet Dárius kincseivel sem lehetne trágyával kielégíteni. Metszve meg ugy volt metszve, mely cselekedet, ha nálam történik, ugy én azonnal kárpórbajt provokállok vincozelléremnek, a párbászbály legpregnánsabb fitymálása mellett. A hány vesszője akadt a boldogtalan tőkeknek, annyit csoport hagytak rajta 1—2 szemmel. Tavaszonta, mikor elfog a metszés láza, neki fekszem fiatal kőfőfáimnak s így huzatom ki velök a lutrit, a mennyiben ily metszési kincsnak vemek alá azokat. En azt hiszem, főleg e metszési módnak köszönhetik a balsorsos tőkek, hogy jobblétre szenderülnek.

Miután a director ur még sok mindenfélét mesélt el a szőlőalapítás történetéről, melyet

MASSEY-HARRIS KÉVEKŐTŐK

a létező legjobbak.

Kívánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁCZI-UT 80.

szába jött, de Rubinek ur azon kijelentésére, hogy a jelentézők vagy olyanok, a kik nem tudnak angolul vagy pedig nem gazdák, — a jóebéi tavaszra halasztották az aciót.

Miután semmi okom sincs kételkedni e level igazmondásán, bevallom, hogy az »OMGE« igazgatójának lentrebbi, nyílt gyűlésen megereztett, igen megmondolatlan enunciatója ugy engem, mint számos, tisztességes gazdátársamat sérti, kik a kiküldetésben nem amerikai kéjtulazást, hanem becsületet, a közönlök szolgáló munkát akartunk végezni. S elvégre is én csak magamról szólok s nem tolong fel magam más fogadatlann prókatorává. Én tudok angolul; vagy hét évi komoly munka után bátran mondhatom ezt, s bizonyíthatom «at a moment's notice» akár okmánylyal, akár születté angolall való érintkezés révén. De gazda is vagyok, nem afféle »pözevű gazda«, ki csiga-bizda módjára hátán hordozza szeszé ingóságát, hanem olyan, ki a mohácsi s észeki teleklönyv bizonyossága szerint vagy 100 ezer forint termesentes aktívának vagyok törvényes birtokosa s sokkal többet járadtam égető napuságra a szántóföld régein, s sokkal több tértát fogyasztottam el mezőgazdasági desiderátáink megírása ügyében, sem hogy az OMGE igazgatójának joga lenne engem a gazda címzött megfosztani.

Ilyen és ehhez hasonló blunder-t az »OMGE« igazgatójának — taggal szemben — megerezteti nem szabad!

Tiltakozom a jelen sorok megjelentetésével, de hallatlan fogom tiltakozásom a »Közletelek« nagygyűlésén is, — addig adósa maradok Rubinek urnak!

Igali Szvetosár.

Hazánk komlótermeléséről.

Irtá: Cséser Lajos.

IV.

Nem lesz talán érdektelen ide igtatni egy táblázatot 1 kat. hold (57.546 ár) betelepítési (első) költségeiről átlagosan számítva. U. i. az ország más és más vidéken különbözik a munkaköltségek, nyers anyag s felszerelési költség stb.

sokan igen közönyösen hallgattak végig, megemlítette azt is, hogy a szomszédos hectárynyi területet, melyhez újabb vétel utján jutottak, 17000 koronáért vették meg boldog tulajdonosától.

A szőlő inspeziciójára indultunk. Serpentinában, itt-ott két-három öl magasan kiegészített lankák oldala mellett haladtunk a hegyen fölfelé. A magyarazónak hozzáik szegődött asszisztens ismételve is elmondta, hogy náluk a Rup. Monticola alany határozottan a legjobb alany, de miután a Planet-féle egylovas kapalonak szakszerű munkáját akarta előlöttünk bemutatni s e közben egy szép s egészséges tökélt tövestől modoztatt ki, — teljesen eláztatta respektusát s a compánia a szőlészeti iskola látogatására indult. Néhány percnyi gyaloglás után odaértünk. A szívelyes, kövér, öröké mosolygó igazgató ur, miután szívesen üdvözölt bennünket, az intézet udvarán, azt proponálta: nézzük meg először a tanintézetet s aztán áldomásra invitált bennünket az udvaron terített asztal

Egy katasztrális hold komlóskert betelepítési költsége.

A költség megnevezése	Kardó művelés		Lugos (szodrony) művelés	
	K	ml.	K	ml.
Őszi talaj forgatás (60 cm. mélyen)	380	—	380	—
Tökek helyének kijelölése, gödrözés, stb.	45	—	45	—
Beültetéshez szükséges komlóanyagára	60	—	60	—
Dugvány ültetés, gödröztárgyazás	50	—	50	—
Egy kat. hold komlókaró költség	720	—	720	—
Lugos műveléshez feszülő sodrony ára	—	—	—	250
Sodrony vasát tartó 7-8 m. oszlopok	—	—	330	—
Vegyes kő-, fa-, sodrony-anyag	—	—	60	—
Az egész oszlopsodronyvasz beállítása	—	—	150	—
Létrák, drofeszítő-gép, eszközök	20	—	40	—
Egy kat. hold föld telepitési összeg	1275	—	1365	—
Egy kat. holdra eső szártói be rendezés	1000	—	1000	—
Összköltségek egy kat. holdra	2275	—	2365	—

A következő táblázatban egy kat. hold komlóskert egy évi munkaköltségei vannak felsorolva az ország különböző vidékein levő komlóskertek adatai szerint: (Lásd a következő táblázatot.)

Ha a betelepítési költségek átlagát kat. holdanként 2470 koronára tesszük, ugy az 1800 kat. holdnyi összes komlós terület értéke (földértékén kívül) 4,446,000 korona!

Az évi termésről kat. holdanként: a Dunántúlon 200—280 kg. száraz komló terem, a Tisza balpartján 300—350 kg. Királyhágón tul 380—400 kgr., a Bácskában 650—800 kg. A termés tehát fajta, talaj, éghajlat stb. szerint nagyon változó.

A jobb termésű évekhöz számított 1906. évben az országos átlag: 527 kg. körül volt! A főbb komlóvidékek termése ugyancsak 1906-ban kat. holdanként: a Bácskában 700 kg., a Nagyküküllő völgyén 500 és Háromszék megyében 600 kg. volt, átlagban: 600 kg.;

mellé. Szó, a mi szó, a tantermek szép tágasak, világosak s az intézet muzeuma gazdag felszerelésű.

Hasonló dolgot csakis a montpellierai gazdasági akadémiában láttam.

Az udvaron terített asztal a rogyásig volt rakva boros, ásványvizes üvegekkel, s a tramin bor csakugyan zamatos, testes itálnak bizonyult, de hát a bibendi hajlam igen mérsékelt arányokban kísértett, tekintve, hogy harapni való nem mutatkozott a láthataron. Azután sietni kellett, mert még a weidlingi völgy világhírét, az augustinus apátság nagy-szerű pinczeit kellett látunk — annak hozzátartozóival. Valamivel 4 óra előtt az apát-ságnak Mária Terézia idejében épített palotaszé- rű épülete előtt állottunk. A császárné ide akarta építeni a császári palotát, annak arányainak megfelelőleg kezdték s folytatták is az építkezést. Ekkor valakinek az udvari befentések közül észbe jutott, hogy nem érdemes a 9 km.-nyire leendő Klosterneuburgba építkezni, a mikor Schönbrunn közelebb is

Egy katasztrális hold komlóskert egy évi üzemköltségei.

Sorszám	Megnevezés	Lugos m.			Kardó m.		
		Hévíz	Nagyfalg	Purkás	Hőházra, Sípár-Szár, Gyertya	Érték	Érték
		Korona			Korona		
1	Őszi takarítás, indaszedés, felásás	—	10	10	30	10	
2	Őszi trágyázás költség	30	20	40	—	20	30
3	Tavaszi nyitás, metszés, felásás	—	—	20	16	50	—
4	Komlókarók beállítása	—	—	—	18	50	32
5	Sodrony rendezés, le- és felkötés	10	—	12	—	—	—
6	Első kapálás, indaválogatás, kötözés	60	43	11	16	20	16
7	2-ik kötözés, kapálás, fáttyazás	40	16	12	20	21	—
8	3-ik kapálás (v. töltötés) költsége	28	11	10	20	11	—
9	Egy kat. hold szedési költsége	64	50	225	45	70	120
10	Egy kat. hold szártói költsége	10	13	15	4	8	10
11	Zsákolási költség	24	13	4	4	6	6
12	Egyéb költség (locsolás, vihar-károkozás)	—	40	60	11	—	2
Egy évi termelési költség		328	175	424	152	294	257
Átlag termelési költség		308 K.			238 K.		
Befektetési tőke 25 éves törlesztése, egy évi zárlat		—	94	—	—	91	—
Összes évi költség egy holdra		—	392	—	300	329	—

olyan számok tehát, a melyek a nyugot-európai hektár-termekkel is arányba hozhatók.

A termőterület és az 527 kg. átlagtermés burkátából: 9400 mm.-án felüli ösztérmes szoktan elő. A tíz év előtti 2200—2400 mm.-as terméshez képest jelentékeny haladás, melyet nemcsak a termő terület meghárom-sorosodása okozott, de az azóta alkalmazásba vett helyesebb termelési eljárások okozta jobb termésátlagok is!

Komlónk minőségét chemiai, növénytan-

van, kellemesebb tákéja is van. Így történi azután, hogy a félig-meddig kész császár palotát az augustinus barátoknak ajándékoz- ták alapítvány gyarán. Ez akkoriban történt, mikor a magyarországi Jezsuiták a Csepel-szigetet káposztás kertekéérték. Az épület keleti, rézfedeles kupoláján az óriási, vasból kovacsolt német császári korona pompázik; s a mint elmélázva nézem a múlt idők történelmi dolgainak jelölt, nem zárkózhatom e annak elgondolásától, mi történne, ha az a korona onnan a magasból ránk pottyanna? Keservebb koronázásban lenne részünk, mint Dózsa Györgynek Temesvárral. Igazgatóink a pinczester gvardiánnal az épület kapujában találkozott, sokat, sokat beszél hozzá, miközben felénk is mutogatott. Am az apátság pinczéinek s borának gondozó- jából egy szót sem lehetett kivásalni. Böhr- tagott lejelvel, a hogy az én harangvirágom teszi a juniusi szellő fuvaltatására, mosolygott, mint a teli hold, aztán sarkon fordult s intett, hogy ballagjunk utána. Három emelet mely-

Kölni árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekéről!

ELSŐ MAGYAR **GAZDASÁGI GÉPGYÁR** **RÉSZVÉNY TÁRSULAT**
BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű **GŐZCSEPLŐKÉSZLETEK**,
úgyszintén **MAGÁNJÁRÓK** (úti mozdonyok)
cséplési, vontatási és szántási czélokra (a mozdony után akasztott egy ötlet gökével.)

CEHARANY VILÁGI HAZAI SZAKMUNKÁI VILÁGI VÉDŐJEK

UJ! **UJ!**

Kizárólagos gyártása a Welger-féle szabadalmazott **teljesen önműködően** működő szalmaprés-elevátorok-
nak.

vizsgálatok sörfőzési kísérletek s külföldi mintákkal való kiállítási mérkőzések jegyzőkönyveiből lehetne és kellene megállapítani, azonban e téren kevés irányban végeztettek munkálatok: illetve a minőség javításán maguk a termelők is fáradoztak az utolsó tíz évben, jobb fajták szerzése, megfelelő termelőhely, művelési módok s termelési szabályok megvalósítása által. Jót jelent, hogy termésünknek majdnem 90 százalékát külföldi kereskedők vásárolják, s sokszor beigazolt tény, hogy pl. a cseh kereskedelem az u. n. saazi szokványkonló keverésnél 25—35 százalékkal, a mi jobb minőségű komlóinkat is felhasználják!

Csak a magyar sörgyárosok nem ismerik a hazai komló minőségét, leginkább csak az árkülönbségekből határozhatjuk meg, arról alább lesz szó!

Mégis fel kell itt említenem egy külföldi szakveleményt: a prágai sörkísérleti állomás vezetőjének Iehondunsky-nak magyar komlómintákon végzett vizsgálatainak összefoglalásáról*: hogy: a magyar komlóminták általában jó, minőségűek s a magyar osztrák komlóértékcsalában a 3-ik helyre állíthatók!

Ezzel elérkezünk hazánk komlótermelésének legkeményebb pontjához, az értékesítéshez és a hasznossági számításához. Csak röviden érintem, hogy a mi komlóknak a hazai sörgyárosok igen kis százalékát (250—300 q.) vásárolják fél évenként, s így ki vagyunk téve a külföldi komlókereskedők szeszélyének s ez az évi árullámlást nagyon ingadozóvá teszi, bár ez a külföldi termelőhelyeken is csak úgy van: mert a komló a legmerészebb börzejátékok eszköze, akúrcsak a *repec* 35—40 év előtt. De álljon itt egy komlóárkimutatás az utolsó husz évről, per q. számítva:

Év	Korona	Év	Korona
1887	400	1897	160
1888	300	1898	290
1889	130	1899	170
1890	260	1900	186
1891	140	1901	150

* Ungarischer Hopfen ein Vortrag von Frant. Choudunsky Prag 1904.

Év	Korona	Év	Korona
1892	320	1902	165
1893	540	1903	335
1894	340	1904	338
1895	150	1905	140
1896	100	1906	175

10 évi átlag: 235; 10 évi átlag: 210 K, husz évi átlag 222.5 K per q.

Igen szeszélyes statisztika hullámvonalat adnának fenti számok (megrajzolván azt), de így van az egy-egy évi áringadozásnál is. Leszögezném azt, hogy az utolsó tíz évben csökkent a komló ára, némileg aziránt vizsgálta meg, hogy *mintha kiegyenlítettbb lenne az áringadozás*. Persze, ha az állam idején tennek közzé a komlótermés és a szükségleti statisztikát, egyszerre normálissá lenne a komló áralakulás tere: s a métermázsánkénti 222 koronás árral megelégednék a Föld is, a sörgyáros is. — Ma azonban a termelőnek olcsón kell odaadni a termést, a melyet a sörgyáros drágán vesz meg. Nagyon érdekes lenne közelről figyelni a komlókereskedelmet, miképpen képes ezt a két műveletet egyszerre erőszakkal!

1906-ban Erdélyben 177.7 az Alföldön 187.1 a Dunántúl 197.7; a Felvidéken 140, országosan pedig 175.6 K volt 100 kg. komló ára. Ha a fent említett 9400 mm. országos termést szorozzuk az átlagárral, egy 1,650.640 K értékszám alakul ki. Már említem, hogy hazánk komlós befektetésének értéke: 4 millió 446.000 K (földérték nélkül) s ehhez hozzávesszük országos üzemköltségül — 615.570 koronát, összesen 5,061.570 korona komlóskerti érték áll elő, úgy az 1906. évi nyers jövedelem ezen összegnek 32 százalékos jövedelmességét jelenti.

De megközelítőben lehet megállapítani egy kat. holdnyi komlóskert hasznát. A fent említett országos átlagok szorzatából (527 kgr. × 175.6 kgr.) = 925.4 kgr. lesz a nyers jövedelem, ebből levonva a kat. holdankénti 360 kor. törlesztést és évi költséget 565.4 kor. marad tiszta jövedelemként.

Ha egy kat. holdnak 2365 korona az átlagos befektetési költsége, úgy 23 százalékos

lesz a jövedelmesség. Hát ilyen eredményt egy év alatt talán egy földművelési ág sem ér el! A Bácskában 700 kgr. termés × 187.1 kor. átlagárral = 1309 kor. a nyers jövedelem, ebből levonandó 1906-ban 650 korona évi költség stb., marad tisztán 659 kor. kat. holdanként; tehát 27 százalékos a jövedelmesség! Ha az 1904. és 1905-ik évek jó árait számítanók, még szebb lenne az eredmény.

S mégis kevéssé méltott földművelési ág a komlótermesztés, mert az értékesítés bizonytalan, esetleges; sem hazai komlókereskedelem nem lévén, sem a hazai sörgyárosok rendszerint nem vásárolnak ideháza s így a külföldről leginkább Csehországból idejéről komlókereskedőre vagyunk utalva. Évente 10—15 kereskedő tűnik fel s mintha felosztának egymás között az ország komlótermelőit, hogy egymással konkurenciát ne csináljanak! Fő állomásuk Segesvár és Bácspetrócz, innen járnak ki a termelőkhöz vásárolni, mert leginkább így kell el a komló, sok huzavonával jár alkuvas után: a termelő helyen! De má már az említett komlópiacokon is elég komló jut forgalomba, kivált ha külföldön gyenge, vagy kevés a termés. Egyföld a segesvári komlószövetkezet igyekszik 12 év óta piacot teremteni: komlótudósításokat ad ki, árucarnokot épített, s a M. Á. V. vonalán komlószállítási kedvezményt szerzett, az ideyben komlótvasárokat rendez; a szövetkezet azonban nem vesz s nem ad el komlót, sem bizománya nem fogad el termést, mert nincsen forgó tőkéje. Bácskában a «bácsai komlósegély» mozog élénkebben, megteremtette Petróczon a piacot, szintén közöl piaci jelentéseket s különösen termelésjavításán fáradozt sokat. Mindkét tömörülés élvez némi államségelyt.

A segesvári tarifa-kedvezményvel 1906-ban (július—december közben) 3260 zsák komló szállítottat el, ebből 2559 ball Ausztriába került s abból is 1799 szákkal az osztrák komló-emporiumba: Saazba, honnan mint cseh komló kerül majd a világba, s alighanem vissza a mi sörgyárainkba is! De nemcsak a segesvári piacról, hanem az ország összes termésének 96—98 százaléka Ausztriába és

ségre kivált pinczesoron vezetett keresztül, mely jobbról-balról óriási, 60—70 literes hordókkal volt megrakva, mondták, ó borkak voltak megtöltve. Láttam a királyi-zelei János-pincézt, láttam a pozsonyi Palugyácz-gy pincézt, láttam a nartali Ingham, Whitaker et Co. és Florio et Co. bor- és cognagyár pincézeit, de az ehhez hasonló vagyontömegre én nem emlékszem, hogy láttam volna. Itt feltételezem természetesen, hogy az összes hordóóriások lényeg töltve lettek légyen. A pincékből kiérve a prészába kalauzoltak, melyben egy 500 literes hordót mutattak. Ilyen esodabogárnak képzeltem én mindig a heidelbergi óriást. Volt köztünk világlátott ember, ki azt mondta: ez még azon is túlsz.

Hat óra tájt a bécsi Schottenringen «Belle-vue hotelben lukásom félé ballagtam; midőn hallom, hogy valaki nevemről szól.

Megfordulok s esodálkozva látom, hogy egy 360 éves körüli matrona intget felém s angol nyelven ad kifejezést a szerenés viszont látás öröme felett. Hát Mrs. Visger volt, kívül két évvel ezelőtt ismerkedtem meg a london—bridlingtoni gyorsvonaton, midőn a Flam-

borough Headi szírték tengeri madárvilágát mentünk bámulni. A matrona az angol újságíró csapatával érkezett, kiket akkor hívott meg az osztrák vasutminiszterhez, hogy Ausztria vadregényes vidékeinek az angol magazinokban reklámot csináljanak. A matronát odakünt úgy kerülték az angol újságírók, mint a pestist. «Old chater-box»-nak csúfolták, meg ráfogták, hogy kronikus cacoches loquacity-ban (rossz szokások feleségben) szenved, de én örültem a közlényen asszonynak, mert angyali türelmet nyilvánított itt-ott hangzattal angol nyelvi bottáissam reperatiójánál.

«Hová siet oly nagyon?» kérdezte.
«Hová? — mondtam az önértés büszkeséggel — sietek öltözködni, fél 8-kor fogadásra megyek az udvarhoz.»

S niután a leirhatlan bámulat tükrözödött le ábrázaton, nyomatékkal ismételtém:

«I am in hurry to go to the presentation in the imperial court.»

Meg nem érthette, hogy érjek én oda vagy egy óra múlva? Ilyen Fregoli iskolájabeli vagyok-e, ki oly rövid idő alatt tudok gúnyát változtatni? Aztán becsületére való szobóság-gel mesélte el a Buckingham palotába minő

formálítások után juthat be az ember: Ott a batornyok frakk, me a térdnadrag járja, kötelező a fekete hosszú harisnya me a csattos félezipő, a fehér koztü, a három-szegetes Napoleon-kalap, melyet az ember hóna alatt visel s a kis gyilkosó semmiféle gentlemán oldala mellől nem hiányozhat.

«Elhozta-e mind e dolgokat az én házamból?» — kérdezte nagy érdeklődéssel.

Midőn megmagyaráztam, hogy a bécsi Burghban, bár a spanyol eliktet az uralkodó — közönséges esztélyruhában fogunk megjelenni — ah tudott amatárból bővebb lenni. A burghbeli fogadtatásról (nem ám, a hogy az az ármányos szedő kiszde a mult számban: «szízbeli fogadtatásról») más alkalommal esik elszámolás.*

* Nem az ármányos szedő, sem mi okai nem vagyunk ha ily lapsusok közétételelem. Annak oka csak tisztelt és szeretett munkatársunk crudelis inása, melyen meg az anyagok sem (udnak elgazdogni. Hát akkor mi Belsőruhák, hogy igazodjunk el? Egy téli szépirási tanfolyamot végig megatni nem ártana! Szerk.

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMŪVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZÍVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

ebből is legalább 90 százalék a cseh piacokra vitélik ki. Azt mondják a hozzánk járó cseh kereskedők, hogy a magyar komlót a saazi piac Angliába s más északi tartományokba viszi; de azon országok komlóbörze jelentésében sehol sincs magyar komló jegyzve, tehát oda is elkérésztel néven jut termékünk. Végül is ezzel ma már a magyar termelő nem sokat törődik, csak egyáltalában kövélgőten el tudja adni a komlót! A közel jövőben azonban itt nagy akadály merül fel. Ugyanis a cseh termelők kérélmére — hogy megvédjék a világ leghíresebb komlóját a saazi jellegét és védjegyét s hogy megakadályozzák annak hasonló, de idegen származású komlóval való meghonosítását — az osztrák parlament elfogadta a komlószármazási és védjegyörvényét s ennek alapján, ezentúl az osztrák komlópiacokon csak olyan komlótermelést szabad forgalomba boosajítani, melynek zsákján hiteles származási jelzés lesz. Miután eddig a saazi piacról kétany nyi komlót küldtek a világba, mint a mennyit ott termelnek, a közel jövőben ez nem történhetvén, vagy kiszorulnak a saazi (európai) piacról a saazi faj hamisítására alkalmas idegen komlók vagy olyan erős a csekkomlókereskedelem, hogy az idegen jelzésű komlót is reá tudja pld. az északi országokra sózni. De ha ebbe avisszás közvetítésbe ezentúl is belemennek a magyar sörgyárosok, úgy csakugyan következetesek maradnak, egy abszurdum akkor, a mikor a forgalmi statisztika adatai szerint az utolsó években mm.-ként 210 koronát fizettek azért a komlóért, a mit nemzetközi kereskedelem a magyar termelőktől átlagban 110 koronáért csakart ki. Mert az a cseh vignetta, ugynevezett »preparálás, oda-ido utiköltéssel csakugyan nem éri meg a 100 kor. különbözetet mázsánként! Még legjobban illusztrálja ezt a jó áru 1905. év, a mikor a kivitel mázsája 345 koronáért adódott el, a behoza-tal 564 koronával fizettek; a különbözet tehát 219 korona volt. Ez bizony súlyos abszurd-adó a magyar sörgyártásra!

86-ik ábra. Fodormenta termelési telep.

A fodormenta termelése.

A fodormenta (mentha piperita) azon gyögnövények közé tartozik, a melynek kelendősége nagyban is megvan és így termelése a gazdára nézve ajánlatos. Ez gazda azonban részletes adatokat kíván arra nézve, hogy

miként termelje, mennyit várhat és mit kaphat érte.

Hazánkban kiterjedt fodormenta-telepek tudunkkal ninesenek és így egy franciaországi telep adatait közöljük.

Franciaországban a Vauluse départementben karolták föl. A földet a múltévtartalmu televénydus fekete agyag, a melynek meg van a kellő mélységű termőrétege.

Az előmíveltet a következő. A tél előtt 30—40 centiméter mélyen megszántják és a mint csak a tavasz nyílása engedti, palántával beültetik; de előzőleg a következő műtrágyákat szórják el hektáronként (egy hektár = 2780 négyzet öl).

concentrált kénvasas káli	300 kg.
18—20% superfoszfát	400 »
gypsz	300 »
Chilislétróm	300 »

pedig nines, akkor a gyógyszerésznek, a kinek ily destillálója van, mert lepárlással áll elő a mentaolaj, a termelés végső eredménye. Hektáronként az első vágat 18 mm., a második 7 mm. szokott lenni, s így összesen 25 mm. Az első vágatért Franciaországban, száritott állapotban, 80 frankot, a másodikért 40 frankot fizetnek mm.-ként és így egy hektár évi termése 1720 frankra taksálható átlagosan.

A termelési költségeket ekként csoportosítja:

Kiadások: A mélyszántás hektáronként 80 frank, palántatermesztés 6 frank, műtrágyák 200 frank, ültetés 70 frank, 3 kapálás 260 frank, aratás 22 frank, a föld érték kamata 150 frank. Összesen 788 frank.

Bevételek: 1-ső vágat 1800 kg. á 80 frank 100 kg. 1440 frank 2-ik vágat 700 kg. á 40 frank 100 kg. 280 fr. Összesen 1720 frank.

Mérleg: Bevételek 1720 fr. Kiadások 788 frank. Tiszta jövedelem: 932 frank hektáronként.

Vannak azonban ellenségek is a mentának. Az elsővágatást a *Haltica Oleraria* a földi bolha szokta néha ellepni, a mely megfodorítja a leveleket és megállítja a tenyészetet. A rovar áldozaja pedig a gyökérnyakba veszi magát és a fakadó hajtásokat lerágja. A védekezés ellene abból áll, hogy kátránnyal be-mázolt deszkákat huznak el föltötte és a bogarak ijedten

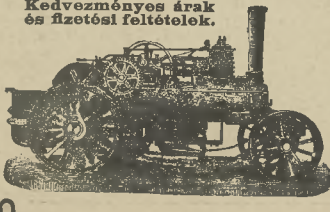
felugrálván, a kátránnyal tapadnak és elpusztíthatók. Hogy pedig az álcákat a palántaültetőkör magunk ne czipeljük az új ültetvénybe, kalcium szénéknékgoldatba (100 gr. egy hekto vizre) mártjuk.

Ezen adatok elég biztatók, de nagyon természetesen mielőtt hazánkban valaki ilyen telep létesítésére magát elhatározza, úgy a termelési, mint főleg az üzleti conjunkturákkal előzetesen tisztában kell lennie.

A lisztharmatról.

Talán érdemes lesz néhány szóval megemlékezni a lisztharmatról most, a midőn annak a firtókon való fellepitől tarthatunk. Az »Oidium Tuckeri« nevű gomba a legveszedelmesebb a bogyókon, ámbár a szőlő minden zöld részét meglepheti. Ilyenkor az egész növény úgy néz ki, mintha a por lepte volna be. Ez a leveleken, hajtásokon és firtókon található szennyes fehér szövedék a lisztharmat, mely a szőlő szövetéből veszi táplálékát.

Boroszló Budapest
Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

takarmányszükséglet pótlása végett föliratot intéznek a földmivvelésügyi miniszterhez.

Gabona-statisztika. A világ legelső gabona-szaklapja, az angol Beerboom szerint június elsején a világ látható buzakészlete a következő volt:

	Európián kvartor	Amerika Kanadával kvartor.	Összesen: kvartor.
1907	9.420.000	9.125.000	18.245.000
1906	9.210.000	5.450.000	14.670.000
1905	9.435.000	3.750.000	12.885.000
1904	9.810.000	4.000.000	13.810.000
1903	6.875.000	4.825.000	11.700.000

Szőlősgazdák gyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a fogatos talajművelő és permetező eszközöket f. hó 18-án a palicsi földműveliskola szőlőtelepén mutatta be a szabadkai és környékbeli szőlőbirtokosok jelenlétében. A bemutató korá reggel kezdődött. Tízennyolczféle talajművelőgépet, hatféle fogatos permetezőt és három kézi permetezőt mutattak be működés közben, melyekhez szakszéri magyarázatot Drucker Jenő dr., a Szőlősgazdák Egyesületének igazgatója és Eörssy Ferencz, a Mezőgazdák Szövetkezetének főtisztviselője adtak. A déli órákban szőlészeti és borászati szakértekezlet volt, melyet Bíró Károly szabadkai főpolgármester képviselőiben Szalay Mátyás rendőrkapitány nyitott meg szép beszéddel. Azután Drucker Jenő dr. tartott előadást a szőlészeti és borászati aktuális kérdéseiről. A nagy tetszéssel fogadott előadás után Halassy Lajos szőlészeti és borászati felügyelő értekezett a homoki szőlőművelés helyzetéről. Ránutott különösen a homoki szőlők telepítése és kezelése körül tapasztalható hibákra, a pinceszőlőhiányra s a bajok orvoslására. Déli egy órakor lakoma volt, mely után késő estig folytatták a gépek és eszközök működésének bemutatását. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a gépeket legközelebb Terezonon a tokaji hegyvidék gazdáinak mutatja be.

A bortörvény revíziója. A Magyarországi Bortermelő és Borkereskedők Országos Szövetségének igazgató választmánya néhány nap előtt ülést tartott. Az igazgató-választmány behatárolt foglalkozott a bortörvény revíziójának kérdésével. Az országos szövetség választmánya alapos vita után, amelyben az igazgató-választmánynak majdnem minden egyes

tagja előadta nézetét, elhatározta, hogy legutóbb elfoglalt állapotjának megfelelően fölterjesztést intéz a földmivvelésügyi miniszterhez. A fölterjesztésben kifejti a szövetség, hogy tekintettel arra, hogy Ausztriában most új bortörvényt hoztak, a szoros gazdasági összeköttetésnél fogva, amelyben Ausztriával állunk, kívánatos, hogy Ausztriában és Magyarországon hasonló bortörvény legyen, emellegva a szövetség azt kéri a földmivvelésügyi minisztertől, sürgősen tegye meg az előkészületeket az osztrák bortörvényhez hasonló magyar új bortörvény megalkotása iránt. Az igazgatóválasztmány ezután a tokaj-hegyaljai bortermelés kérdésével foglalkozott és egy beérkezett konkrét indítvány alapján elhatározta, hogy a tokaji borok fejlesztése érdekében lépést tesz a kormánytól. Azután elhatározta, hogy fölterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez, amelyben kéri fogja, hogy az agrárkölcsönök törlesztésére öt évi kamatmentes halasztást adjon. Végül pedig a kenyérszertermelés érdekében a földmivvelésügyi miniszterhez beadott reggeli fölterjesztésének elintézését meg sürgeti.

Borgazdasági tanfolyam. Borászati szempontból fontos községekben működő lelkesek és néptanítók részére a budafoki pinceszemteri iskolában a nyáron két tanfolyam lesz. Az egyiket július 15—27-ig, a másikat augusztus 5—17-ig rendezik. Egy-egy tanfolyamra 20—20 hallgatót vesznek föl, a kik utótiltság, lakás és élelmezés költségén czimzen 70—70 korona segítséget kapnak. A főlvételi kérvényt az első tanfolyamra június 25-ig, a másodikra július 10-ig lehet az illetékes szőlészeti és borászati felügyelőhöz benyújtani.

Czukorrépatermelőik szervekedése. A magyar czukorrépatermelő gazdák országos értekezlete által a földmivvelésügyi miniszterhez és a kereskedelemügyi miniszterhez intézett emlékiratra az illető miniszterek most válaszoltak. A czukorrépatermelőik szervekedését mind a két miniszter helyesnek tartja, sőt a földmivvelésügyi miniszter ki is jelenti, hogy a szövetség támogatását kötelelesszerűen földadatként tartja. A kereskedelemügyi miniszter a szövetekezeti gyárak dolgában tudatja, hogy mindenféle gyáralapító főrekvészt készségesen támogat, de a szövetekezeti gyárakat semmiféle külön kedvezésben nem részesíti. A répatermelő gazdák azt is kérték, hogy a czukorrépa szállítására fennálló olcsóbb vasúti díjazásba a 60 kilométernél hosszabb távolságokra csakis a legközelebbi gyárig legyen érvényes. 60 kilométernél nagyobb távolságokra a gyárak a szállítást kedvezést csakis az érdekelte gazdák meghallgatásával kaphassák meg. A miniszter a gazdáknak okérését is elutasította. A miniszteri leiratokkal a czukorrépatermelőik országos szövetségének előkészítő bizottsága Dessewffy Emil gróf elnökségével tartott ülésében most foglalkozott s kimondotta, hogy a leiratokat sajnálatlaltal veszi tudomásul. A bizottság kérelmei visszautasítása folytán elérkezettnek tartja az időt, hogy a szövetséget sürgősen meg is alakítsa, ezért nyomban le is tárgyalta az alapszabályokat.

A cukor behozatali illeték. A magyar és az osztrák czukorgyárosok Angliának a brüsszeli czukoregyezményt aláíró államok sorából való kilépése miatt tegnap értekezletet tartottak Bécsben. Ezen tanácskozáson Hatvany-Deutsch Sándor báró kijelentette, hogy a magyar kormány az osztrák kormánytól a czukorszűrtart rendszerét fogja kivánni, mert a muakészviszonyok miatt Magyarországon nagyon megrágnál a termelés; ha ehhez nem fog hozzájárulni az osztrák kormány, akkor Anglia után Magyarország is ki fog lépni a brüsszeli egyezményből. Az osztrák gyárosok természetesen a szűrtart ellen nyilatkoztak, de a végső döntést fontartották kormányuk számára.

A czukor árának hanyatlása. Prágából jelentik: A czukor ára tetemesen hanyatlott, mert külföldön az augusztusi határidőre szerzett árut sürgetően kintáltak, még pedig 6-árut 30 fillérral, új árut 15—20 fillérral olcsóbban. Helyben prompt-árú 22 korona 45 fillére, új áru 21 korona 75 fillére hanyatlott.

Az állami erdészeti tisztviselők gyermekeinek segítése. A földmivvelésügyi miniszter most kiadott rendeletében teszi közzé azokat a feltételeket, a melyek alapján a földmivvelésügyi miniszterium szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdészeti tisztviselők gyermekeinek és árváinak nevelését segélyező alából 1907/1908. tanévre segélyeket lehet kérelmezni. A kérvényeket az alap intéző bizottsághoz július hó 8-ig kell benyújtani. A segélyt kérelmezni lehet egy fiú, mind leánygyermek részére, a kik valamely az elemi iskolánál magasabb tanintézetbe az 1907—908. tanévre beiratkoznak, vagy pedig már eddig is jó eredményt értek el. Felsőbb tanintézetek közül csak az erdészeti felsőiskola hallgatói részesülhetnek segélyben.

Pályázat ösztöndíjra. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete az 1907—1908-iki iskolai évre öt, egyenként 200 koronás tanulmányi ösztöndíjra hirdet pályázatot. Az ösztöndíjra az egyesület tagjainak oly gyermekei, illetőleg elhunyt tagok árvái pályázhatnak, a kik középiskolai tanulmányukat jó sikerrel végzik. A folyamodványt a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete ügyvezetőségéhez (Budapest, IX., Üllői ut. 25.) szeptember 15-ig kell benyújtani.

A sziléziai szénpiacz. Oderberg átmeneti állomásról jelentik: A kassa-oderbergi vonal újra zárva van s így szénküldeményt az igazgatóság további intézkedésig nem vesz föl. A szénükséglet folyton tart, annyira, hogy ma a szükséglet sokkal nagyobb, mint a telen volt. A nagykereskedők aggodalommal várják a telet, mert a fokozódott szükséglet folytán az állapot még rosszabbodni fog. V volna, ha a magánvevők, kik évenként egy-egy kocsit házi szükségletre rendelnek, már most megrendelnék a szénét, mert különben könnyen megtörténhetik, hogy egyáltalában nem fognak kapni, vagy csakis igen drága áron. A porosz állam birtokában levő bányák igazgatóságai a mult hét folyamán az áratat tiz tonnánként négy márkával drágították. Kocszban és kovacszénben a kereslet szintén igen nagy és ma egyes bányák kovacszénért 220, sőt 225 fillért kérnek 100 kilogrammonként, loco földadási állomás, míg tavaly 140—145 fillérről kintáltak.

„AGRARIA”
magyar gépforgalmi részvény-társaság,
a szab. osztr.-magy. államvasut-társ.
reszójai mezőgazdasági gépgyárának
vezérigynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanag saját hámorainkból.

Előhírhettelen **téglaczelé**-ekfeje.
Pánczélczelé-kormánylemez.
Magasított **aczelé**-ekfeje.
Porvédő keretek.
Aczelé / gerendely.
Csak kítámasztott **nyeregek**reltel bíró taligát szállítunk.

Ekogvártás terén **legelső** rangú magyar gyártmány **teljelmű**lő **3** má meg **legnevezetesebb** idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, **3** mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszéri és minden gazdának érdekes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

„AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2
Sürgönyezim: **„AGRARIA” Budapest**

Agraria

Gazdasági gépek

árjegyzéket

Kérje
minden
gazda
az összes
Ekék
vetőgépek
gőzcsepők
maloták est-ivó

Levélzsim: **3**
Agraria Budapest, Váci-ut 2.

Agraria

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-
gabona-
burgonya-
faszén-
gyapju-

ZSÁK

kazal-
repce-
behordási-
rostaalj-
waggon-

PONYVA

Szőlőkötöző fonal, csomagoló vászon, kötelek, zsák-zsinegek, lópokrócok, „HUNGARIA“ kettős kezi kévekötelek favelgel.
NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10.

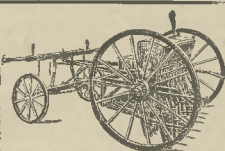
Sürgőnyezim: NAGELA BUDAPEST. Zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserélés. Vidéki telefon: 35-92.

HONI IPAR!

Szabadalmazott

LOSONCZIDRILL

tolókeres sorvetőgép, munka-
közben beállítható, alul és felül
vető-szerkezettel, szabadalmazott
magmegboronálva.

ELSŐ LOSONCZI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR

BASCH és TARJÁN mérnökök, LOSONCZ.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Kizárólagos vetőgépgyár.

A kulcsavári erdélyi-és országos
mezőgazdasági kiállításon I. díjjal,
aranyéremmel kitüntetve.

A nagyváradi mezőgazdasági kiállítá-
son elismerő oklevél nyújtásáért!

Kartelen kívüli műtrágyák

azonnali és őszi szállításra, **répaszelet, korpa és összes erőtakarmányok** legolcsóbb napi-árban szerezhetők be a

Mezőgazdasági Áruhitelbank Részv.-társ.-nál
Budapest, V., Bathory-utca 5. szám.

Bankosztály: Előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdákna
személyi hitelű kölcsönöket kezes nélkül.

ÚRL REZSŐ

sertésbizományos
Budapest, VIII.,
Békkocsis-utca 12.

Telefon: 97-06.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban a leg-
magasabb napi árakon értékesít.

A burgonyatermés fokozása

és a minőség javítása burgonyavész ellen
ésakís úgy sikertől, ha a
idejében (június és július havában) védekezünk. Erre a legalkalmasab
és feltétlenül biztosan ható szer a **Dr. ASCHENBRANDT-féle**

BORDÓI POR,

amint azt a m. kir. magyar-óvári növénykísérleti állomás
kísérleti igazolták.

A Bordói por ára:

50 kilogrammos zsákokban á kilogramm **82 fillér**; 10 és 5
kilogrammos zsákokban **86 fillér**, valamint 2 kilogrammos do-
bozokban á kilogrammonként **87 fillér**.

Vezérképviselet:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Azonkívül a Bordói por a vidéken is a legtöbb fűszerkereske-
desben kapható.

„A burgonyavész”-ről szóló ismertető füzetet a Magyar Mező-
gazdák Szövetkezete minden érdeklődőnek díjmentesen elküldi.

MÓTOROK

mindenféle gazdasági gépek hajtására.

A hajtóerő benzín, szpiritusz, kohógáz vagy generátorgáz. Üzemköltség
1 1/2-2 1/2 fillér óránként és lóerőnként.

**Gözekék. Gabonaelevátorok. Örlő-
és daráló hengerek. Benzin- és
szpiritusz-lokomobílok. Villamos vi-
lágítás teljes berendezése. Villamos
ívlámpák.**

Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgál

Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat BUDAPESTEN.

KÜHNE E.

házánk legrégebbi mező-
gazdasági gépgyára által

MOSONBAN

elismerett gondos kivitelben szállítanak:

Mindenemű egysoros kapálóeszközök,
Columbia Cultivátorok, Laass rendszerű többsoros kapálógépek,
Herrmann kapálók, Laass rendszerű többsoros kapálógépek,

Burgonyamivelő
eszközök, سوزنی

Szénagereblyék, Szénaforgatók,

„Osborne”
kéveköttő és marokrakó arató-
gépek, fűkaszálo gépek, stb.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a

Fiókraktár:

Temesvár, Gazdaudvar.

GŐZEKE.

Ezton hozom a nagyérdemű gazdaközönség szíves tudomására, hogy a **GANZ és TSA** budapesti gépgyárában minden igénynek megfelelő két géprendszerű gőzekék készülnek.

Az eladás, tüzembe hozás és bérszántás teljesítésével

TOBAK FERENCZ BUDAPEST, VII. ker., Nefelejts-utca 31.

bizott meg, kitől az érdeklődők minden tekintetben teljes felvilágosítást nyerhetnek.

A legkedveltebb és legjobban bevált

Kéveköto-aratógépek

Marokrakó-aratógépek

Kaszálógépek, Gyűjtőgépek a

Deering-félék.

Ajánlja egyszersmind a jelen idényre **SACK RUDOLF** elismert kítűnő **aczélekéit, kapáló- és töltőgető-ekéit** és más egyéb legfőkéletebb **talajmivelő eszközeit és gépeit.**

Mind Ezeket a legmesszebbre terjedő szavatosság mellett szállítja és kimerítő ismertetést kívánatra ingyen és bérmentve küldi:

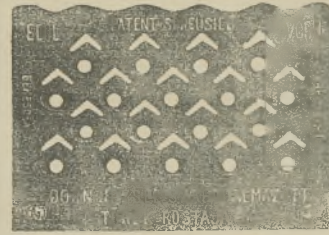

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzlet

Budapest, V., Váci-körút 52.

DORN JÓZSEF-féle szab. törekrosta
mindennemű cséplőgéphez, őrőszalmarázóhoz, alsó tisztító szerkezetéhez.
Körülbelül 10.000 darab forgalomban.

1905. augusztus hóban M. gr. Wenckheim csorvási uradalomban 500 kereszt búza cséplésnél 247 kg. szemlet takarított meg a farróstávi szemben, amit a Békésmegyei Gazdasági Egyesület igazolt. Bel- és külföldi gyárosoknak szállítom. Szabad. törekrostámórt teljes felelősséget vállalok. Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 nappal próbára küldeni és vizsgafogadni, ha nem jobb és tartósabb, mint bármely másfajta törekrosta. Ajánlom új tányéros repavágóimat mindenféle nagyságban, legolcsóbb árak mellett, czukorrépafejet és bármilyen bevétel vegyes repát kifogástalanul vág. Használat cséplőgámrutakát állandóan veszek és eladok jóállás mellett. — Ártappal, bővebb felvilágosítással szolgál:

DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos **Békés-Csabán.**

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Háziipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövö-gyár és háziipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

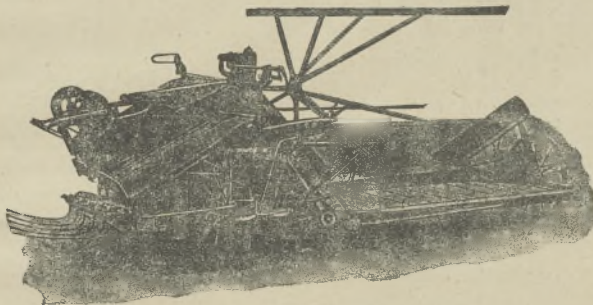
Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lomból, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvákat** géprekre és kazlakra, **nyers szekér- és repceponyvákat, nyers és ruggantazott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket** stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A The Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON

kéveköto aratógépek, marokrakó aratógépek, fűkaszálók, szénaforgatók és gyűjtőgépek

a legfőkéletebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

A JOHNSTON aratógépek dőlt gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1906-iki idényben 1600 „JOHNSTON“ gép talált Magyarország legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; az 1907. évre már eddig a Csanádmegyei gazdák aratógépszövetkezete, a Kisküküllővármegyei gazdasági Egyesület és a szászakra menő uradalom fedezték szükségletüket JOHNSTON gépekben, ami

a JOHNSTON gépek birtokosainak megelőgedését legmeggyőzőbben bizonyítja.

Vezérképviselőt és főraktár:

Melichár Ferenc Bächer Rudolf

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Gőzekéket

gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat

legelőkeletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST—KELENFÖLD, vasút-állomásnál szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42—50.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és ezemből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglákat, csement-földcsempéket, csöveket csatornázásra, alagorvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Fellette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatást küldünk, kívánatra állandóan is. **Levelezés magyar nyelven.**

Különlegességi gépgyár honok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbateljesítés, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás

95 szabadság stb.

DRÖSSLER KÁROLY cs. és kir. szabad. gazdasági gépgyár

Budapest, VI. ker., Váci-körút 59. szám. Gyár: POZSONY.

Magánjárókat, gőzmozgonyokat, cseplőgépeket
ugy gőzmozgonyhoz, mint benzinkomobilozhoz,

szalmakazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonya-kiemelőgépeket

mindentéle egyéb gazdasági gépet szállít a legelőkeletesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árjajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

Képviselőik jutányos feltételek mellett felvétetnek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900. **Biztosítéki alap:** Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,970,340.— kor.
Tartalékok 764,760.16 "

Összesen: 2,735,104.16 kor.

1901. évi föléleg 90,349.— kor. 1904. évi föléleg 72,438.33 kor.
1902. " 59,782.26 " 1905. " 61,730.60 "
1903. " 109,331.73 " 1906. " 39,243.65 "

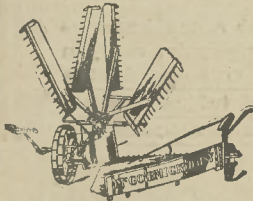
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-összményben a biztosított tagok díjarkányában részesülnek és az 1901. évi üzletösszményből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% -os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½ -os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az **Igazgatóság.**

„Daisy” marokrák aratógép.

Specziálítások:

Kévekötőaratógépek
Marokrák aratógép
Fűkaszálógépek
Aczel-szénagyűjtőgépek
Széna-forgatógép

Benzinmotorok

takarmánykamra számára és cséplőgép-hajtásra.

Mc. Cormick tárcsásborona.

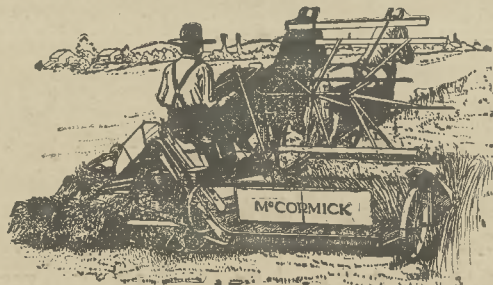
Mc CORMICK

Harvesting Machine Company csikágói aratógépgyár.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

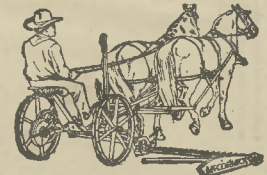
KNECHT I. E. igazgató.

Mc. Cormick kévekötő-aratógép.

„Mc. Cormick” a világ legnagyobb és legrégebbi gépgyára.
„Mc. Cormick” a jelenkor legjobb és legmegbízhatóbb aratógépél.
„Mc. Cormick” 1907. évi modelljein ismét lényeges javítások vannak.
„Mc. Cormick” aratógépei európai viszonyoknak megfelelően tényleg külön készülnek.

Budapesten állandó gépkiállítás!!

„New 4” fűkaszálógép.

Specziálítások:

„Senior” tengeri ültetőgép
(autom. négyzetbe ültet.)
Tengeri-kévekötőaratógép
„Ohio” tengeriszár-tépgép
(egyzsersmind szocsokavágó.)
Tengeri-morzsológép (erőhajtásra.)

Tárcsásborona
(tarlóbántásra és lazításra.)
Aczel-lókapa (tengeri, burgonya, takarmányrépa stb.)
Rugófogas boronák

„Senior” tengeri ültetőgép.